

САНД ОЛОХ

Х а н н а т
1931 сүл алтынны
15 күнүттэн тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕНУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 145 (6437)

1986 сүл. Ахсынны 4 күнэ.

ЧЭППИЭР

Сыаната
3 харчы.

**Биһиэхэ хаачыстыбаны үрдэтиигэ дьыала сыбарый-
дабына, биһиги норуоннупт хаһаайыстыбатыгар бүтүн-
нүүтүгэр эмиэ дьыала сыбарыйыаҕа.**

(М. С. Горбачев ССКП КК-гар сүбэ мунньахха этиититтэн.)

**Улуу Октябрь 70 сылын
көрсө — икки сыллаабыны!**

**„Якутмелиоводстрой“ трест
хөзрасчетнай учаастагы
коллективын ЫҤЫРЫЫТА**

„Якутмелиоводстрой“ трест оройуоннааҕы хөзрас-
четнай учаастагы коллектив партия уларыта ту-
туу, түргэтэти пятилеткага советскай норуоту
өрө күүрүүлөөх, айымнылаах үлэҕэ ынырымыт-
гар дьыаланаан этииттэн барыта 681 тыһ. солку-
байдаах тутар-таһар үлэһэри толорон сыллааҕы
күрбүннэ болдьогун иһинэ, Улуу Октябрь 69 сы-
лын көрсө, ылбыта. Ол иһингэр бэйэ күүһүнэн ы-
тыллар тутууга 589 тыһ. солкубайдаах үлэ толо-
рулаан сыллааҕы былаан 50 тыһ. солкубайынан
аһарыллыбыта.

Бу этиитини өссө чингэтэр туһугар, дойду бастык
коллективтара пятилетка икки сылын былааннарын
Улуу Октябрь 70 сылын көрсө толорорго көтөхпүт
көбүлэллэрин истинник өйөөн, бу көрө-бэлэ
датаны пятилетка саалаанмаһыттан 1431 тыһ. сол-
кубайдаах тутууну мытан икки сыллааҕы былаан-
ны үүнэн иһэринэн толорон көрсөргө үрдэтиллибит
абстракттаһыбы ылмытабыт. Ити кэмгэ „Мундараа-
йы“ совхозна Нуоһаан ситирдэр систематын уон-
на Чурапчы күөлүн уутун таһымын хостуруоллуур
быһыты тутан үлэҕэ киллэрэхпит. Маны толорор
туһугар үлэ дьисциплиниэти, технологическай
дискциплиниэти салтык бөгөрөтүөхүт, тутууга
үлэ оперумтуотун үрдэтэр, хаачыстыбаны тупсарар
сага прогрессивнай ылымалары туттуохпүт.

Бары үлэ коллективтарын пятилетка икки сы-
лын былааннарын болдьогун иһинэ толорууга бу
курдук чопчу сыалы-соруту туруорунан үлэллэргэ
ынырабыт.

ССКП райкомугар

ССКП райкомун бо-
рота өрөмүснүүр-
техническай пред-
приятие водителлэрэ
Н. Н. Пономарев, Н.
Н. Пермяков, П. Г.
Клинов уонна В. Е.
Окощеников итиннэ
„Якутмелиоводстрой“
трест оройуоннааҕы
хөзрасчетнай учааста-
гы коллективини ин-
ициативаларын биһи-
рэтэ.

Бүрө партийнай,
профсоюзнай уонна
комсомольскай тэри-
дэлэри бу көбүлэлэ-
рин

нэри бары коллен-
тивтарга кизиник
дүүллэһиник, Улуу
Октябрь 70 сыла туо-
луутун чингитэр уон-
на пятилеткага
күрбүннэри ылымга
үрдэтиллибит абстра-
кттаһыбыларын ырытан
сигорууну уонна ылы-
ныны тэрийэллэри-
гэр, үлэ оперумтуо-
тун үрдэтэр, бородуу-
суяа хаачыстыбатын
тупсарар иһин маасса-
бай хамсааһыны та-
ниталлэригэр эбэһи-
нэстэтэ.

Ахсаанын эрэ экирэппэккэ

ССКП Кини Коми-
теттар соторутаарыта
буолан арыт сүбэ мун-
ньахха табыарыс М. С.
Горбачев норуотка анал-
лаах табыардары хайатар
да улам үрдүк техниче-
скэй таһымнаахтык уонна
хаачыстыбалаахтык оҥо-
рууну хаачыстыы соругун
саамый сөпкө тоһоолоон
бэлэттэтэ. Сайдды тэти-
мин түргэтэти, производ-
ствоны саҕарды соругун
үрдэти улахан ороолла-
ныахтааҕа сарбаҕа суох.
Оройуонна кизиник
туттуллар табыардары эр-
гизан тэриктэллэригэр өрө-
мүснүүр-техническай
предприятие, лесхоз уон-
на промкомбинат биэрэл-
лэр.

Промкомбинат сыл үс
кварталыгар 65 тыһ. солк.
тахсы суумалааҕы—сүрүн-
нээн мизбэлэ—магальны-
нарта киллэрдэ. Ити оҥо-

хуктары нэһилиэниэ ха-
маатык атамалар. Ол
эрэри биир сүрүн боро-
дуусуяа „Мосвич“ стек-
ка толору комплексын оҥо-
руу быйыл да этиитили-
бэтэ. Выстах-бьстах биир-
дин керүһүнэринэн оҥоруу
нэһилиэниэ көрдөбүлүгэр
ханаан да этииттэтэбэт.
Оттон хаачыстыбатыгар
полировальнай отто уонна
лаахтааһына кыаллыбы-
тын туһунан этиктер кин-
рэллэр. Итигэри көнөрөр
суолу көрдөһүнгэ кол-
лектив өссө элбэри үлэ-
лэргэ эрийэллэр.

Кизиник туттуллар та-
быардары, ахсааннарын
эрэ экирэппэккэ, ирдэ-
нилэрин курдук УРАУ
хаачыстыбалаахтык оҥо-
рууну ситиник—сүрүн со-
рук.

В. ЕГОРОВА,
райпо старшай
токаревада.

ГРАЖДАНСКАЯ ИЭСПИТ

Мин телевизордары өрө-
мүснөөһүнгэ үлэлэбим
тим хайыы-үйэ уон сыл
буолла, ол иһиттэн сөтти-
сизбын Чурапчыга үлэ-
либим. Ити сылларга
оройуонна уустук схема-
лаах өнөөх телевизордар
албаэтилэр.

Кэниикс кэмгэ, ордук
тохсус уонна онус пяти-
леткалар сылларыгар,
алтыга таһаарылабыт
телевизордар хаачыстыба-
лара мөлтөөһүнэ биһиги
үлэбитин элбэтэ сылды-
быта. Ол көмүрүллэн
эрэри бийити дьоруе кол-
лективтаһыт үөрдэр. Та-
быарыс М. С. Горбачев
ССКП Кини Комитеттар
сүбэ мунньахха этиитигэр
дыа ити, хаачыстыбаны
ичкэйи боппуруоһа, өссө
сытыллана туруорулла-
бута ордук астык.

Биһиги пятилетка бас-
таны сылынааҕы былаан-

мытын сөттиннэ 25 күнү-
гэр толордубут, оҥону
оҥорууттан 22 тыһ. солк.
киллэрдибит. Сыл мантан
каалыт кэмигэр 2 тыһ.
солк. суумалаах үлэни то-
лорорго былааннаабыт.
Бэйэм бу күнүргэ Кын-
далга уонна Болтоноҕо 36
устуука телевизордары
өрөмүснөһөн 529 солк.
суумалаах үлэни толор-
дум. Аны биирүздэ чи-
лиэһнэрэ Н. В. Сергеев
уонна И. И. Навыков
Болдурга, Холтоҕо, Сыл-
данга уонна Кытаанахха
сылдыталыахтара.

Үлэһиттэр санаастарын
кэмигэр уонна үрдүк ха-
ачыстыбалаахтык толоруу
гражданскай эппитиэспит
буоларын коллектив
бары чилиэһнэрэ эйдүүл-
лэр.

М. МАТВЕЕВ,
телемастерской
биргэдьинэ.

РСФСР Верховнай Советын сессията

МОСКВА. (ССТА). Ах-
сынны 2 күнүгэр Кремль
Улахан дьыбарыаһыгар
РСФСР уон биирис ыты-
рылаах Верховнай Со-
ветын төрдүс сессията
аһыллына.

Депутаттар табыарыста-
ры Горбачев М. С., Али-
ев Г. А., Воротников В. И.,
Громыко А. А., Зайков Л.
Н., Лигачев Е. К., Рыж-
ков Н. И., Соломенцев М.
С., Шенардадзе Э. А.,
Демичев П. Н., Долгих В.
И., Ельцин Б. Н., Талы-
пин Н. В., Вирюкова А.
П., Добрынин А. Ф., Зи-
макин М. В., Медведев В.
А., Никонов В. П., Рязо-
вский Г. П., Яковлев
А. Н., Капитонов И. В.
ытыс тыаһынан көрүстү-
лэр.

Сессия күнүгэр бибис-
ка бигэрэтиллиэ. Де-
путаттар РСФСР эконо-
мическай уонна социаль-
най сайдыытын 1987 сыл-
лаары Государственной
былаанын уонна респуб-
лика Государственной
бюджетын тустарынан
боппуруостары дүүллэ-
ниэхтээхтэр, РСФСР Вер-
ховнай Советын доруо-
буу харыстабыллар, со-
циальнай хаачыстыгыта
уонна спорка көмүсис-
тын үлэтин туһунан иһи-
тиннэрини итиэхтээх-
тэр, республика Верхов-
най Советын Президиу-
мун Ыйаахтарын бигэр-
этиэхтээхтэр.

РСФСР экономическай
уонна социальнай сай-
дыытын 1987 сыллааҕы
Государственной была-
нын туһунан уонна 1986
сыллааҕы былааны толо-
руу хаамытын туһунан
дакылааты РСФСР Ми-
нистрдарын Советын
Председатели солбуйаач-
чы, республика Госпланын
председатели депутат Ма-
ленников Н. И. оҥордо.

Дакылааттыт РСФСР
экономическай уонна со-
циальнай сайдыытын
1987 сыллааҕы Государ-
ственной былаанна парти-
я XXVII съездин, ССКП КК
бас ыйынааҕы (1986 с.)
Пленумун уураахтарыгар,
уон иккиэ пятилетка бу
сылларга соруахтарыгар
сөп түбэһинирэллэр, де-
путаттарга бьбьбардаач-
чылар наказытын учуот-
таан ырытыллан оҥоһу-
лубутун бэлэттэтэ.

Быйыл былааны толо-
руу хаамытын характе-
ристическаан туран, ар-
дтар национальнай дохуот
4 бырыһыанынан үүнүө
диэн иһиттэнэрэ. Уон
биир ыйга промышленнай
бородууксуяаны батары
сорууда, 101 бырыһыан
толорулуна. Аастыт сыл-
лаадытаар туорахтаах
культуралар, хөрүтүмтү,
оҥурут астарын үрдүк
уунуулара ылыллына.
Сүрүнү уонна көтөрү,
үүтү, сымыаты, түүчү
алтылааһын улаатта.

РСФСР Госпланын
председатели ити кэни-
тэн кэлэр сылга Россия-
най Федерация социаль-
най-экономическай сай-
дыытын сүрүн сорука-
рыгар, тэтиһинэргэр уон-

на пропорционаларга тох-
тоото.

Тохсунну 1 күнүттэн,
дизэ иһин, республика
промышленноһа, агропро-
мышленнай комплексы,
транспора, сибээһэ, олоҕу-
дааһаҕа хааччылар иһи-
тэ бүтүннү хаһаайыс-
таһыны сана усулдуобула-
ларыгар үлэллэ. Тутуу
уонна эргизэн хаһаайыс-
таһынай механизмнарын
төрдүттэн уларыта тутуу
садалаһыта. Предпри-
тиелары уонна холбоһу-
тары толору хаһаайыс-
таһынай ахсааһыга, бэйэ
өрсүкүттэрин сабыһы
уонна бэйэ үбүлэниитигэр
кириин олохтоһор.

Национальнай дохуот
уонна промышленнай
производство көмүсис-
быйыл 4 бырыһыанынан
эбит буоллаһына, 4,3 бы-
рыһыанынан үүнүөхтэ.
Агропромышленнай кон-
плексы сайыннарыла бы-
лаанын бырайыагар ба-
лэкэмтэ дьаһаллары
олоххо киллэри, тутуу
гэр тыа хаһаайыстыба-
тын паловой бородуук-
суяатын көмүсис 1985
сылы ытыры тэтиэхтэ-
хэ 0,2 бырыһыанынан,
үлэ оҥоруктуота 10,8 бы-
рыһыанынан үүнүөхтэ.

Социальнай сайдыы
уонна норуот олохун та-
һымн сааһы үрдэти
кэнг программага ба-
лэтиэнэ. Рабочайдар
уонна сулуспалаахтар
ыйдааҕы орто калмаста-
ра 212 солкубайга диэ-
ри, оттон калкосталар
үлэһэрин төлөбүрө 156
солкубайга диэри үү-
нүөхтэ. Тутуу обще-
ственнай фонддарыттан
төлөбүрдэр итиннэ чэп-
чэтиилэр улаатыахтара.
Кэлэр сылга 3 мөлүйүүн
индустриальн мост уонсай
кэниэх олоһор дьаһал-
тутуулаһара көрүлэр.

Республика экономиче-
скай регионнарын са-
йыннарым боппуруоста-
рыгар тохтоон туралла
кылааттыт ураты бол-
омго Россия иһинки
оройуоннарыгар уурул-
лар диэти. Ити оройуон-
нары экономическай
уонна социальнай сайын-
нарыга государственнай
капитальнай уугулар үс
тымыттан биирдэ-
риттэн ордууну туһаа-
ны былаанналар.

РСФСР 1987 сыллааҕы
Государственной бюдже-
тай туһунан уонна рес-
публика 1985 сыллааҕы
бюджетын толоруу туһу-
нан дакылааты РСФСР
Ублн министр депутат
Бабриков А. А. оҥор-
до. Кини республика кэл-
лэр сылларга Государ-
ственной бюджетын сес-
сия көрүүтүгэр киллэ-
риллэр бырайыага до-
хуоттарыгар уонна өрсө-
күоттарыгар 107,8 сыл-
лааҕа солкубайга ступа-
лаах, 5,3 бырыһыан үү-
нүөлөөх быһылына диэн
иһитиннэрдэ.

Ити кэнииттэн депу-
таттар дьаһалтаһы
дүүллэһингэ киирдилэр.
Сессия үлэтин сал-
гылар.

Оройуон Советыгар быыбарга уокуруктардааҕы быыбар комиссиялара

Народнай депутаттар
оройуоннааҕы Советтарын
исполкома 1986 сүл сө-
ттиннэ 18 күнүгэр бы-
лаарылынан, „Саха
АССР народнай депута-
тарын олохтоох Советта-
рын быыбарын туһунан“
Саха АССР Союзунун 23,
24, 26 уонна 34 ысатыла-
ларыгар ологуран, народ-
най депутаттар оройуон-
нааҕы Советтарыгар 11,
13, 35 №-дээх быыбардыр
уокуруктартан туорабыт
депутаттар оннуларыгар
ытыллар быыбардарга
уокуруктааҕы быыбар ко-
миссияларын маннык би-
гэрэтэргэ:

Кытаанах сельсоветын
территориятыгар 11 №-
дээх быыбардыр уоку-
рукка

Слепцов Семен Михай-
лович—председатель, оро-
йуоннааҕы партийнай те-
риктэттэн.

Попов Иван Николаевич
—председатели солбуйаач-
чы, уорэх, үрдүк оскуола
уонна научнай учрежде-
ниелар үлэһиттэрин проф-
союзун оройуоннааҕы те-
риктэттэн.

Окомова Маргарита
Егоровна—секретарь, оро-

йуоннааҕы комсомольскай
териктэттэн.

Решетников Павел Хар-
лампьевич—чилиэн, агро-
пром үлэһиттэрин проф-
союзун оройуоннааҕы те-
риктэттэн.

Решетников Семен Аки-
мович—чилиэн, „Чурап-
чы“ совхоз Кизингэтигэр
отделениетын үлэһиттэрин
коллективттан.

Мугудай сельсоветын
территориятыгар 13 №-
дээх быыбардыр уоку-
рукка

Пивингин Егор Андре-
вич—председатель, оро-

йуоннааҕы партийнай те-
риктэттэн.

Смирников Федор Фе-
дорович—председатели
солбуйааччы, агропром
үлэһиттэрин профсоюзун
оройуоннааҕы териктэт-
тэн.

Пермякова Анна Ми-
хайловна—секретарь, уо-
рах, үрдүк оскуола уон-
на научнай учреждени-
лар үлэһиттэрин профсо-
юһун оройуоннааҕы те-
риктэттэн.

Пермяков Семен Семе-
нович—чилиэн, агропром

үлэһиттэрин профсоюзун
оройуоннааҕы териктэт-
тэн.

Корякина Александра
Ивановна—чилиэн, Му-
гудайдааҕы дьаһыла-сад
коллективттан.

Чакыр сельсоветын те-
риториятыгар 35 №-дээх
быыбардыр уокурукка

Адамов Агафий Нико-
ленич—председатель,
оройуоннааҕы партийнай
териктэттэн.

Данилова Мария Игна-
тьевна—председатели сол-
буйааччы, оройуоннааҕы
партийнай териктэттэн.

Ермеева Варвара Кон-
стантиновна—секретарь,
уорэх, үрдүк оскуола
уонна научнай учрежде-
ниелар үлэһиттэрин проф-
союзун оройуоннааҕы те-
риктэттэн.

Титова Матрена Васи-
льевна—чилиэн, оройуон-
нааҕы комсомольскай те-
риктэттэн.

Филиппова Едковна
Ивановна—чилиэн, Чакыр
аҕыс калкстаах оскуола-
тын үлэһиттэрин коллек-
тивттан.

Райсовет исполкомугар

Кирдээх үүт уонна отох сүөһүлэр

Быйыл болтоолор государстводо үүт 82 бырыһыанын үрдүк суорттаарынан туттараннар, хатылылар те да 25 эрэ бырыһыанна сытталар. Субуруускай аатынан совхоз ааспыт сүл туһааннаах кэмипривитээр хаачыстыбаны 15 бырыһыаннаан үрдэттэ. Ол ээри манна кыстыкка киирэхтэн үүт хаачыстыбата эмиске тангыра барда, алтынныга баара-суога 16 бырыһыанна, оттон хатылылар 0,4 эрэ бырыһыанна үрдүк суорттаарынан туттардылар.

Того? Совхоз салалтата, специалисттар үүт хаачыстыбатын үрдэтэр тэрээһин-техническай дьаһаллары олохтообуттар. Үүт тутар пууннар кирдээхтэр. Үүт сойууллубат, ыраастаммат. Банныксыттар дезинфекциялыр средстваларынан, ынах саннын массажтыр сылаас уунан ситэ хаачылылаттар. Үүт хаачыстыбатын иһин социалистическай куоталаһы тэрииллэт. Фермаларга санитарнай күннэр ытыллыбат буолдулар.

Сыл ааспыт ыйдарыгар 710 ынах сүөһү государстводо туттарылына, орто ыйааһынара 289 кг тапкыта. Бу—кэлин сылларга саамай намы-

нах көрдөрүү. Бир үк-сүн хатылылар күһүгүнү уотууну тэрийбэккэлэр, күһүгүнү, өлөрүүгэ 94 сүөһү ортону анынан уойуулааһынан барда. Билигин 50 сүөһү интенсивнай уотууга туруоруллубут ааттаах да, сөптөөх аһылыгынан хааччылабыкка турар.

Райсовет исполкома государстводо туттарыллар эт уонна үүт хаачыстыбатын үрдэтүүн ситэтэ суох дьарактамытын, орто сүһүөх специалисттаран ирдэбил мөлтөспүтүн иһин совхоз кылаабынай зоотехника П. С. Крыловага быһа-бар биэрэ. Сүөһүтүн ытыллар бородууксуу хаачыстыбатын тупсарытга дьаһаллар былааннарын онорон хас биридди коллективка туруоралларыгар совхоз салалтатыгар уонна специалисттарыгар этногондунна. Кинилэр үлэ прогрессивнай ыһаа-рыт производстводо киллэримин, ыһа аппараттар, хотон механизацията өткүлэ суох үлэлээ-һиннэрин, фермаларга коллективнай бөдөрөтти киллэримин, совхоз үүтүн Хатылы Сутулааныгар кинилэр государстводо үрдүк суорттаарынан эрэ туттарыны хааччыалларыгар сору-дактанна.

Кыстык үһүс ыйа сааланна. Бу кэм сүл финиһи кытта алтыһарынан ураты суолталанар. Сүөһү интентигэр сыла ситиһилээхтик түмүктөөһүн аһылык быһаарар. Ол иһин совхозтарга аһылык көдүүһүн үрдэтүүгө туох үлэ барарын үгүстөр интентиргиллэр. Ити туһунан совхозтар кылаабынай зоотехниктара көрөннөлөр.

А. А. ВАРЛАМОВ («Мугудай» совхоз):

—Балаһыанна бу күннэргэ ырахан. Ахсыннынан интентигэр от томмут оппуг саппааһа бүтэр. Мырылаттан, Нуотараттан уонна «Якутский» совхозтан 830 тонна оту бэйэбит кууспүтүнөн таһаахпыт. Оттон Бүлүүттэн 600 тонна от кэлинтитигэр ыраахаттар үөскүүр кутталлаахтар. Массыына ла аһыах уматык эмискемчи.

Бу күннэргэ ынах баһыгар 4 кг оту, 1,5 кг комбикорму ситэбит. Маны таһынан Маралаайга убарас көмүсүрбө, Телэй Диритер ситлэс, Толоонно кормосмесь эһин ситиллэр. Совхоз үрдүнэн 1200 тонна дул-далаахпыт. Ону билин-нэгэ үс отделение кыр-батан сүөһүгэ ситэллэр.

Толоон кормоцера трансформатор кыама-та тийибитинэн толору кыаһынан үлэлээбэт. Күһүгэ 6-дун эрэ тонна эһин аһылыгы баһа-ниир. Уу Огустаах кормосмесь дьээтэ интентиргиллэт. Бүгүн-сарсын боробалыахпыт. Маралаайы уонна Чыаппара отделениелара эһин аһы-лыкка аһаа баһыктаа-быттар. Оһон 10 тонна балгыс саас аһылык мөлтөөтүдүнэ ситиэх-пит дьээн хаһаанныбыт. Иһки тонна быһааһы

Аһылык көдүүһүн үрдэттиэххэ

хостон Нуотарага кы-таан турар сүөһүлэрби-тигэр ыһаахпыт. Уоп-сайа 20 күлү бэрэбиз-көдөбүлүтүнэн иһки-үгүсэр эрэ кимческай састаабынан сүөһүгэ сөп-төөх быһыын баар.

Быйылгы кыстыкка сир оппугутар, анализ-тар көрдөрөөлөрүнэн, калый уонна фосфор тийибэт, Оһон минераль-най эһиннэри тутун-нахпытта таһааллар.

Билигин туругунан Чыаппара отделениега-гар 70 ырыган сүөһү-лээхтэр. Совхоз үрдүнэн күһүгэ 27 центнер үүт ынаар. Биридди ынаар ыһахтан үүтү ыһы 2—3 килограмна халба-ныр.

И. С. КРЫЛОВА (Су-буруускай аатынан сов-хоз):

—Сутулаан кормоцера-гору кыамаатынан үлэлээбэт. Бородууксу-

ууны күһүгэ биридэ би-рэр. Ол ыһахтарга өрө-түһүр. Сүбэн сүөһүгэ эһин аһылык тэрийди-либэт. Вириччигэ: со-ротох уу баһар массыы-на уһун кылаан хаач-чылаат. Күһүгэ биридэ эрэ кормоцера аһаан баһар. Ол кыра, Туорах бурдук бутта, 1561 тонна-ны ОАПХ оройуон атын совхозтарыгар кэлин сы-гар саппаастан үлэрэн

тоннанан аһардыбыт. Күһүгэ паловойуан 2 тонна, биридди ынаар ыһахтан 2,6 кг үүт ыһылар.

В. Р. КВАНОВ (Эри-лик Эристин аатынан совхоз):

—Дулданы ситиһини сир саппаастыбыт. Сов-хоз үрдүнэн 230 тонна дулданы кырбатан эһин аһылыкка тутуһубут. Дьэбикта саппааһа бү-пүтэ. Чакыр отделение-тыгар 20 центнер гидро-поннай күөх үүнэрил-лэ сүөһүгэ ситиһиллэр. Атын отделениеларга сөптөөх дьаһал көстө илтиһиринэн үүнэрбэ-пит.

Чакыр кормоцера би-р сменанан үлэни турар. Кизаһини өттүгэр энер-гия кыһаат буолан тох-төбүт. Холтоҕо кормо-цера үлэһир кыахтаах эрэри оһоһулар кормосмесь таһыы быһа-рыллыбыкка турар. Хо-тонно уларытыллан оһоһулуубаттар та-р-баттарга ыраахаттары үөскөтө. Бу боппурос турбута иһки сыла.

Күһүгэ паловойуан 3 тонна, биридди ынаар ыһахтан 2,6 кг үүтү ыһа олобут.

РЕДАКЦИЈАТАН: сэттин 15 күһүгэр дьэри бары кормоцехтар бородууксууна биэрэллэрин ситиһэргэ дьээн бүтэһиктээх болдох эмэ тутуһулу-бата. Кормоцехтар араас бириччигиллэрин толору үлэни илтиһэр. Дьыл баччатыгар дьэри гидропон-най күөх үүнэриллэ иһки. Тийэр-таһар үлэлэр уматык кэмчиттэн, автомобильнай парк үлэте бы-лааннаматыттан бытаардылар. Салаааччылар туораттан нөмө кэлэрин күүтэллэр. Бу барыга кы-стыгы тэрийүүгэ эһин ыраахаттары үөскөтө.

Бу боппурустар быһаарылла оһоһохторун наада.

Артыгыта суох чэбдик олох сиэрин иһин ХАЛЛААН ХАБАРҔАЛАРЫНАН, МУОРА ТОБУКТАРЫНАН

«Иһнэм этэ испири! Көһнэм этэ муораны!» дьээн хабарытын муһуна аһааһылар турука киир-бит водителлээх ИЖ-412 иһаркалаах автомашинна-ны кийэ тобус чааһы аһааһыта Чурапчы сө-лөһүннэтин кээн улуус-сатыгар тохтоппуппут. Автомашинна ГАИ үлэһи-тин кыл саһаттан түг-нөри көрөккө тохтоо-бут. Барбатах балык мининини чаалаччы көр-бүт водител, хата, аһа-һаалааһар да ыраһын төрүт буруйа суоһун да-каасты саһаан өрөлөс-пүтэ. «Мин—начальник-пы!»—дьэди тэһиэс-былаас дайбанан тэмт-риннээбитэ.

Кини кимдэй? Семен Дмитриевич Макаров, ДОСААФ оройуонаагы комитетин председатели. Биридэ бу тэригэ ин-структор-водитель Алек-сандр Дмитриевич Дю-доров айаһаан иһэрэ. Кыратык «ансайбыт». Хайаларыгар даһаны транспорт средстватын ыһтар правалара суоһа: Дюдоров дьэитигэр ум-кубүт, оттон Макаров правата олох да суох эбит. Ол үрдүнэн, су-луусталыр балаһаан-пытынан туһанан, Дю-доронан руу быһаан ыһыт. «Мин начальник-пын эбээт»,—дьэди сүөһүн толгусуур. Оһор-бут бурбуйттан дуоһуна-һа быһаан ыһыан кур-дук.

Макаров ГАИ инспек-торугар илдьиллэн ба-ган, быһаары суру-бартан кыһырааччы ак-кастатанна. Дюдоров этэ-ринэн, Одьулуунга наа-даһа бара сыһыан, ыһа-га маладьытаабыттар. «Куһулуһупт» ыһаа-рын характары хар-тылааһар да харыстыр-дьон буолан биридилэр. Оһон сотору буолаат, «суолта испит» затырды-лар. Туох наадаһа тэри-

те автомашинатын суур-дубүттэре биллэбит: пу-тесей лиһтэре суох. Семен Дмитриевич ыһа-һаан биллэһингэ оһорор кэмнэһэр, иһи «аһык-сир» сыһаар эбит. Бу хайдарыт?

Негүө күн кизэһитигэр Куһуһура дьэитин та-һынааһы муостаһа авто-машинна буксуһун тура-рыгар милиция үлэһи-тэре кэһилэ түспүтэ-рэ. Оһно лаһа «аһаа-быт» кийи атаһынан су-рук суруһа сыһаарын тутан, милицияра арал-быттар. Соһуһуох, кэһ-иһэх иһин, бу эмэ оро-һуон бириг улахан тэри-лэни салайааччыта боу-лан бирибэтэ. Михаил Николаевич Паллов.

«Сельхозхимия» холбо-һук начальнига. Кини итирибигэр райсовет ис-дыалаһа отделын үлэ-һиттэре буруйдаахтары-гар дьылы, кинилэри дьэбдйтэлээбитэ, оһоо-дор саппаһа, өсө, ки-һи кыһыстмах, сулуус-талыһа балаһыаньа-тын өттөһөн. «Эһиһэ минэ ыһыа!»—дьэди кыһыһырааһыта.

Иһиник муһур тойон курдук саһаар кийүлэ чааһын кэһиниһт тэри-лэ автомашинатын га-раһтан тус бэйэтин наа-датыгар таһааран суур-дубүт. Аһа, онуоһа бы-рааба суоһун билбэт үһү дуо? Ыһаһар да үрдүк дуоһунаһаһын туһа-мыт.

Оттон ССКП КК уу-раахтарын олоһо кил-лэрээччилэринэн, баста-тан туран, тэригэлэр салайааччыларга боу-дуохтаахтар. Кинилэр партия ыһтар политка-тын дьэитэ оһотуох-тээхтэр, бийиги общес-твобатыгар туктары көс-түүлэри туоратыһа дьэитэ көрөбүлү ту-руоруохтаахтар. Оттон бэйэлэрини арыгылы

уонна общественной бө-рөдөһи кэһэ—сыһаар салайааччылар үлэһи-тэригэн ирдик, кэһиһир моральнай бырааптара суох.

Арыһыны аһылаһын геһе да бөрөдөһитигэр курдуктун иһин, иһирик «хонһоһор» милицияда иһи эрэ буолбатахтар. Соторуһааһыта райло-гребоечество куруускута Николай Соломонович Борисов холуочуһан ба-ран, «Маарыһаан» ю-нотеатрга тийэһ аһаар-бан, эмэ милицияда тү-бэһитэ. Кини общес-твеннай миһтэһа иһиһэр утаһы иһэн баран, дос-тоһиһтэһыны түһэрдики туттан сыһдыы буруйу оһоруу буруларын айдо-бөтө холоттоһоох. Не-гүө күн өйдөнөн туран да баран «сыһа хаһы-быһкыт» дьээн мөһкүсү-тэ.

«Якутмелиово д с т р о й» учаһтатын водителэ Ни-колай Гаврильевич Ма-каров айдааһы «олуу-тун» дьэитигэр иһэн «сөһ» курдук буолан ба-ран тэригэ автомашин-натынан сөһтүн ыһа дөһсэдкэ тийибит. Воспи-тателлэр оһону бириг мээрни плаһмытарыгар айдааран милицияра аралыһылыт. Бу кийи холуочук туруктаах рул-га оһорбутун уонна тэ-ригтэ автомашинатын тус бэйэтин наадатыгар суурдубуттар аһиһи-тиһтээх.

Хаһаанга дьэри ма-һык хаһааны хөбөрө-ларыннан, муораны то-буктарынан кэһэн сыл-дылаахтарай?

В. САВВИНОВ,

И. КОРЯКИН,

райсовет исполкому-не дьаһалаһа отделын үлэһиттэре,

Л. УНАРОВА,

«СО» аһаал, көрр.

Оскуола реформатын — олоххо!

АЛТА СААСТААХТАР ҮӨРЭНЭЛЛЭР

Ус сылааһыта кил-лэриллэбит оскуола ре-формата оһону алта саһыттан үөһтүн со-рутун туруорбута. Ол оройуонна Чурапчы-тааһы «Улыһа» дет-садтан саһаланна. Ма-һа 26 алта саастаах кы-рачааннары норуот үө-рөһиргитин туйгуна Е. Н. Ермолаева үөһтэр. Екатерина Николаевна быйыл 17-с сыһын учууталыһыт. Кини үө-рөһит оһолоро билигин норуот хаһаайыстыба-тын араас салаалары-гар ситиһилээхтик үлэһиллэр.

Опыттаах учуутал оһолорго тийимтиэ ыһааһы кизэллээх-тик таһан туһанар. Оһортон биридэһэр Екатерина Николаевна оһ сылларга бийиһэм туттар ыһааһа—мас-сыһыта суох програм-малаһыт хонтуруол кырачааннарга орду-к тийимтиэ, кинилэр ак-тивностарын, интэриэс-тэрин үрдэтэр. Иһини сэрэһе учуутал көрдөрөн үөһтүн пособиеларын кизиник туһанар. Араас хартыһаһаһтан, таһиһаһаһтан көрөн туран оһолор бэйэлэре толору кэһиһиллэрэ си-тиһиллэр. Иһинэн оһо-тыһын саппааһа байы-тыһалар, кэһиһир, саһа-рар дьэбурдара сайы-һарыһаллар.

Алта саастаахтары үөһтүн туспа усулуу-буһаны арэһэр. Маһна оһолор аһардас үөһ-нэр эрэ буолбатахтар, режиминэн сыһыһаһал-лар, угуһаһаллар. Иһаһа кэһиһэр көдүүстээхтик тэридлэр.

Снимоктарга: учуутал Е. Н. Ермолаева уроок ка-мингэр; алта саастаахтар—уроһкка.

П. Окопешников фотолара.

